

Qorti tal-Maġistrati (Malta)

RIK NRU 15/2021 FL-ATTI TAL-ITTRA UFFIĊJALI NUMRU 1749/2020: AUTOMATED REVENUE MANAGEMENT SERVICES LIMITED (C46054) F'ISIMHA PROPRJU KIF UKOLL GHAN-NOM U IN RAPPREŻENTANZA TAL-ENEMALTA PLC U TAL- KORPORAZZJONI GHAS-SERVIZZI TAL-ILMA V. NUTAR DOTTOR EMMANUEL GEORGE CEFAL BHALA EREDI TA' JOSEPH CEFAL

(PROĊEDURA TAL-OPPOSIZZJONI GHAL DIKJARAZZJONI MAHLUFA IPPREŻENTATA AI TERMINI TAL-ART. 466(1) TAL-KAP. 12 – IL-HTIEĠA ILLI MIN JEĊEPIXXI IL-PRESKRIZZJONIJIET QOSRA JAGHMEL MINN JEDDU D-DIKJARAZZJONI MAHLUFA TAHT L-ART. 2160(1) TAL-KAP. 16 TAL-LIĠIJET TA' MALTA - IL-FORMULA TAL-ĠURAMENT TAHT L-ART. 2160(1) HIJA WAHDA SAGRAMENTALI U KULL DEVJAZZJONI MINNHA TISTA TWASSAL SABIEX IĠĠIB FIX-XEJN IL-PRESKRIZZJONI QASIRA LI TKUN ĠIET INVOKATA)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

5 ta' Ġunju 2023

IL-QORTI,

wara li rat ir-rikors tan-Nutar Dottor Emmanuel George Cefal bħala eredi ta' Joseph Cefal (“ir-rikorrent”) ippreżentat fil-25 ta' Jannar 2021¹ li permezz tiegħu għar-raġunijiet premessi fl-istess rikors talab illi:

“... a tenur tal-Artiklu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta) ... illi din l-Onorabli Qorti ... tiddikjara t-talba ta' ARMS Limited f'isimha proprju u għan -nom tal-Enemalta p.l.c. u l-Korporazzjoni tas-Servizzi tal-Ilma (Water Services Corporation) bħala waħda infondata u tħassar l-effetti tal-ittra uffiċjali 1749/20 fl-

¹ Fol 1-2

ismijiet premessi, u dan previa kull provvediment jew dikjarazzjoni oħra li jidhrilha xieraq u opportun li tagħti”

wara li rat ir-risposta ta' Automated Revenue Management Services Limited f'isimha proprju kif ukoll għan-nom u in rappreżentanza tal-Enemalta plc u tal-Korporazzjoni għas-Servizzi tal-Ilma (“l-intimata” jew “il-kumpanija intimata”) ppreżentata fil-25 ta' Marzu 2021² li permezz tagħha għar-raġunijiet imsemmija fl-istess risposta talbet illi:

“...din l-istess Qorti ... tiċhad it-talba tar-rikorrenti bħala mingħajr bażi fil-fatt u fid-dritt u tiddikjara l-ittra uffiċjali bin-numru 1749/2020 ppreżentata ai termini tal-Art. 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta hija reża eżekuttiva kontra r-rikorrenti”

wara li semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet rigwardanti t-tieni eċċezzjoni mressqa fir-rikors promotur ossia dik tal-preskrizzjoni tat-talbiet tal-Awtorita' intimata ai termini tal-Art. 2156(f) u (g) tal-Kap. 16,

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti sa issa fil-kors tal-kawża,

wara li rat in-noti ta' sottomissjonijiet dwar l-eċċezzjoni preliminari fuq imsemmija, magħmula għan-nom

- tar-rikorrent, mill-Avukat Dr. Leslie Cuschieri,
- tal-Awtorita' intimata, mill-Avukat Dr. Noel Bezzina.

qed tagħti din is-

Sentenza parzjali

1. Din il-proċedura skattat entro t-terminu prefiss mill-liġi wara li ARMS Limited (f'isimha u f'isem ukoll Enemalta plc u l-Korporazzjoni għas-Servizzi tal-Ilma) ipproċediet taħt l-Art. 446 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta sabiex tiġbor l-ammonti allegatament dovuti lilha mir-rikorrenti għall-provdiment ta' ilma u elettriku, għall-kiri ta' meters relatati, spejjeż amministrattivi, *connection* u *disconnection fees* u/jew kull ħlas ieħor ancillari:

'466. (1) Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpanija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt kull liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jingabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenza

² Fol 6-7

jew dritt jew taxa oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-registratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut:

lżda d-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu għandhom ukoll japplikaw fir-rigward ta' ammonti dovuti għall-provdiment ta' ilma u elettriku u għall-kiri ta' meters relatati iżda ma għandhomx japplikaw meta qabel ma tingħata n-notifika meħtieġa taħt is-subartikolu (2), il-persuna li mingħandha l-ammont qed jiġi mitlub tkun avżat lir-rikorrent sew permezz ta' att ġudizzjarju jew permezz ta' ittra reġistrata li qiegħda tikkontesta l-metering, il-kalkolu jew l-ammont dovut fir-rigward ta' dak il-provdiment jew il-kiri ta' dak il-meter.

(2) Id-dikjarazzjoni msemmija fis-subartikolu (1) għandha tiġi notifikata lid-debitur permezz ta' att ġudizzjarju u għandu jkollha l-istess effett daqslikieku kienet ġudikat tal-qorti kompetenti, kemm-il darba d-debitur, fi żmien għoxrin jum min-notifika li ssirlu ta' dik id-dikjarazzjoni, ma jopponix it-talba billi jipprezenta rikors li fih jitlob li l-qorti tiddikjara t-talba bħala waħda infondata.'

2. Fid-dikjarazzjoni ġuramentata annessa mal-ittra uffiċjali bin-numru 1749/2020 li giet ipprezentata fil-25 ta' Awwissu 2020 ir-rappreżentant tal-intimata ddikjara taħt ġurament illi:

Emanuel George Cefai, detentur tal-karta tal-identita' 19155(G) huwa debitur tas-soċjeta' ARMS fl-ammont ta' disat` elef, mitejn u tlieta u għoxrin ewro u seba` u diġhin ċenteżmu (€9,223.97), liema ammont huwa ċert, likwidu u dovut u rappreżentanti bilanċ dovut għall-konsum ta' ilma u elettriku, kera ta' meter tal-ilma u l-elettriku, spejjeż amministrativi, *connection* u *disconnection fees* u/jew kull hlas iehor skont ir-regolamenti fuq il-provvista ta' l-elettriku, jew ir-regolamenti dwar il-fornitura ta' l-ilma, flimkien ma' imghax dovuti skond il-Ligi, fuq is- segwenti:

- I. In kwantu l-kont 101000178766 l-ammont ta' €4,461.89 fil-fond bl-indirizz numru NB, Triq Ulisse, Zebbug Marsalforn; u
- II. In kwantu l-kont numru 101000140806 l-ammont ta' €3,908.65 fil-fond bl-indirizz NB, Triq Fortunato Mizzi, Rabat Ghawdex; u
- III. In kwantu l-kont numru 101000116977 l-ammont ta' €853.43 fil-fond bl-indirizz 81, Triq il-Karita', Rabat Ghawdex.

Sal-ġurnata tal-lum id-debitur hawn fuq imsemmi naqas milli jhallas l-Ammont wara diversi sejhiet għall-hlas mis-soċjeta' ARMS, u dan mingħajr ebda raġuni valida u nonostante l-fatt li qatt ma gie kkontestat jew oppost il-metering, il-kalkolu jew l-Ammont dovut, dana ai termini tal-proviso fl-artiklu 466(1).

3. Fiż-żmien prefiss lilu r-rikorrent intavola r-rikors odjern u fost affarijiet oħra eċċepixxa illi "l-hlas kif mitlub mis-soċjetà attriċi hu milqut mill-preskrizzjoni ai termini tal-

Artikolu 2156 subinciz (f) u Artikolu 2156 subinciz (g) tal-Kodici Civili (Kapitlu 16 tal Ligijiet ta' Malta) peress li l-ammont reklamat jirreferi għal perjodu li jmur oltre minn ħames (5) snin”.

4. Din is-sentenza hija għalhekk limitata għal deċiżjoni fuq din it-tieni eċċezzjoni.
5. Kif ġieli intqal mill-Qrati tagħna, hija regola ewlenija li l-prova li l-azzjoni hija preskritta trid issir minn min iqanqal l-eċċezzjoni, u għalkemm il-parti kontra minn tkun tqajmet din l-eċċezzjoni tista' tressaq provi biex tittanta xxejjen dawk tal-parti eċċipjenti billi tmeri li għadda ż-żmien jew billi gġib 'il quddiem provi li juru li l-preskrizzjoni kienet sospiża jew interrotta, il-piż jaqa' prinċipalment fuq min jallega l-preskrizzjoni.³ F'każ ta' dubju, dan imur kontra l-istess parti eċċipjenti. Din ir-regola ewlenija trid tinqara wkoll fid-dawl ta' dak li jipprovdi l-Artikolu 2160 tal-Kapitolu 16⁴.
6. Għal ħafna snin, arma oħra li kien ikollha l-parti li kontra tagħha tkun tqajmet din l-eċċezzjoni kienet dik tal-ġurament deċiżorju li permezz tiegħu dik il-parti setgħet *in extremis* tiddiferixxi l-ġurament lill-eċċipjent sabiex dan jiġi sfurzat jieħu l-pedana tax-xhieda biex iwieġeb taħt ġurament li m'huwiex debitur jew li ma' jiftakarx jekk il-kreditu pretiż ġiex imħallas. Il-manuvra ma' kienetx mingħajr perikli però peress illi f'każ illi d-debitur kien iwieġeb fin-negattiv, il-parti li kontra tagħha tkun tqajmet il-preskrizzjoni kienet tiflef kull ċans ieħor sabiex iġġib fix-xejn dik l-eċċezzjoni. Dan għaliex bil-fatt biss illi d-debitur jkun wieġeb fin-negattiv (ossia li jew m'huwiex debitur jew li ma' jiftakarx jekk il-ħaġa thallsitx) kien iġib miegħu l-prova konklussiva jew deċiżorja tal-preskrizzjoni u l-kreditur ma' kienx ikun jista' jsaqsi domandi jew iressaq provi oħra.
7. Bl-introduzzjoni baxx baxx u mingħajr dibattitu tal-Att I tal-2017 kif emendat bl-Att VII tal-2017 l-ġurament deċiżorju ħa xorta oħra billi issa taħt l-Art. 2160(1) l-obbligazzjoni taqa' fuq minn jeċċepixxi l-preskrizzjoni taħt l-Art. 2147, 2148, 2149, 2156 jew 2157 tal-Kap. 16 b'dan illi l-eċċipjent irid **minn jeddu** u biex iżomm ħajja l-istess eċċezzjoni, jiddikjara taħt ġurament illi m'huwiex debitur jew li ma' jiftakarx jekk il-kreditu pretiż ġiex imħallas. Inltre taħt l-Art. 2160(2) f'każ li l-eċċipjent ikun eredi ta' persuna li tagħha l-attur jippretendi li kien kreditur jew l-eċċipjent jkollu l-

³ **Stencil Pave (Malta) Limited v. Dr. Maria Deguara et noe**, deċiża fit-30 ta' Ottubru 2003 mill-Qorti Civili, Prim'Awla.

⁴ **Anthony Pandolfino v. ARMS Ltd** (Rik. Nru. 878/2015 RGM, deċiż 28 ta' Jannar 2021)

jeddijiet tiegħu ġejjin minn persuna li tagħha huwa eredi, dan jeħtieġu jiddikjara li ma jafx li l-ammont mitlub għandu jingħata:

“2160. (1) Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157, m'għandhomx effett jekk il-partijiet li jeċċepuhom, ma jagħtux ġurament minn jeddom waqt il-kawża li mhumiex debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.

(2) Jekk il-ġurament jingħata mill-werrieta tal-persuna li tagħha l-attur jippretendi li kien kreditur, jew minn oħrajn li l-jeddijiet tagħhom ġejjin mingħand dik il-persuna, il-preskrizzjonijiet fuq imsemmija ma jkollhomx effett jekk huma ma jistqarrux li ma jafux li l-ħaġa għandha tingħata.

(3) Fil-proċeduri għall-ġbir ta' debiti li għalihom hemm referenza fil-proviso għall-artikolu 2156, meta parti tagħti ġurament li hija mhijiex debitur, din trid tagħti raġunijiet għaliex qed tqis lilha nnifisha li mhijiex debitur.”

8. Anke wara li ssir din id-dikjarazzjoni bil-ġurament, il-parti li kontra tagħha tkun tqajjmet taħt l-eċċezzjoni tkun tista' tressaq provi oħra sabiex tippoxxi il-preskrizzjoni. Fis-sentenza fl-ismijiet: **P&S Limited v. Noel Zammit et** (16/02/2018, Rik Nru 279/2017 TA) ingħad hekk mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili:

“Fit-tieni lok, kuntrarjament għal kif kienet is-sitwazzjoni qabel l-emendi, illum, infetaħ bieb li minnu daħlet l-opportunita' għall-Attur biex ikun jista' jagħmel il-kontro-eżami lill-Konvenut, bil-benefiċċji kollha li tista' ġġib magħha l-proċedura tal-kontro-eżami.”

9. Mhux l-istess jista' jingħad għall-eċċipjent jekk jonqos milli jagħmel dak dispost taħt l-Art. 2160(1) għaliex f'dak il-każ huwa jitlef id-dritt darba għal dejjem illi jibqa' jeċċepixxi l-preskrizzjoni sollevata minnu.

10. Fis-sentenza fl-ismijiet “**Dr. Stephen Muscat nomine et v. Nicholas Grima et.**” (Rik. Nru. 761/16 GM, deċiża 2 ta' Settembru 2020), il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili qalet hekk fuq dan is-subartikolu:

“Illi mill-promulgazzjoni tal-Kodiċi Ċivili sal-Att numru I tas-sena 2017, l-Art. 2160 kien joħloq u jirregola l-ġurament deċiżorju, mogħti mill-pretiż kreditur lill-allegat debitur, abbażi ta' domanda uniku u preċiża: jekk huwiex debitur, jew jekk jiftakarx li l-ħaġa ġietx imħallsa. Id-debitur kellu jwieġeb dawn id-domandi skont il-formola, u xejn iżjed. Il-kreditur ma setax jistaqsi domandi oħrajn flimkien jew wara din id-domanda. Jekk id-debitur iwieġeb fin-negattiv, allura l-preskrizzjoni tkun ġiet ippruvata. Effettivament id-debitur ikun ġie ttrasformat f'ġudikant tiegħu nnifsu. It-twegiba kienet tkun tassew waħda deċiżorja għax taqta' l-kwistjoni

irrispettivament jekk id-debitur ikunx qiegħed jigdeb jew jgħid il-verita jew jekk il-ġudikant jemmnux jew le. Illi permezz tal-Att I tal-2017 (li b'għaġġla kbira reġa' ġie emendat bl-Att VII.2017), il-ġurament ikkontemplat fl-Art. 2160 għadda minn vera u proprja metamorfosi, għaliex tbiddlet in-natura tiegħu. Ma baqax jitratta ġurament deċiżorju, li kien isir b'għażla tal-kreditur u a riskju tiegħu minħabba li t-tweġiba kellha effett probatorju assolut u awtomatiku li ma setax jiġi mpunjat. Il-ġurament li l-konvenut mhux debitur issa ma jingħatax mill-pretiż kreditur a xelta tiegħu, imma mill-allegat debitur bilfors u fuq inizjattiva tiegħu stess bħala element kostitutiv tal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni brevi. Il-ġurament ma baqax deċiżiv għaliex id-debitur li jkun ħadu jista' jiġi assoġġettat għall-kontro-eżami: Dak li kien ġurament deċiżorju, illum, mhux bilfors baqa' deċiżorju. Jista' jkun li ġie reż fi prova bħal kull prova oħra in sostenn jew in kontradittorju tal-pretenzjoni fil-kawża.

Illi filwaqt li fl-Art. 2160 originali, l-istqarrija tal-konvenut riedet issir meta jiġi deferit lilha l-ġurament (u dan bilfors kellu jkun hekk) fl-Art. 2160 kif issa emendat, il-ġurament li mhuwiex debitur jista' jittieħed f'kull waqt tal-kawża"

11. Kif ingħad, ir-rikorrent f'din il-kawża eċċepixxa il-preskrizzjoni taħt l-Art. 2156(f) u (g) tal-Kap. 16 li jipprovdu kif ġej:

"2156. L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin:

...

(f) l-azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn hwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku;

(g) salv kif provdut f'xi liġi speċjali, l-azzjonijiet tal-Gvern ta' Malta, għall-ħlas ta' drittijiet ġudizzjarji, dazji jew taxxi oħra..."

12. Qabel ma' l-Qorti tidhol fil-mertu ta' jekk dawn il-preskrizzjonijiet qosra għandhomx japplikaw għat-talbiet tal-kumpanija intimata fl-ittra ufficjali surreferita, trid ta' bilfors tinvesti ruħha fil-materja kruċjali tal-ġurament kontemplat taħt l-Art. 2160, li kif ingħad huwa meħtieġ sabiex il-preskrizzjoni qasira sollevata tinzamm ħajja.

13. F'dan il-każ, ir-rikorrent bħala l-eċċipjent tal-preskrizzjoni kellu għalhekk qabel xejn ai termini tal-Art. 2160(1) u (2) tal-Kap. 16 jiddikjara taħt ġurament illi:

1. Huwa m'huwiex debitur tal-kumpanija intimata **jew** illi huwa ma' jiftakarx jekk l-ammont mitlub kienx tħallas **u**
 2. Bħala eredi ta' Joseph Cefai huwa ma jafx jekk l-ammont mitlub għandux jingħata
14. Għal xi raġuni jew oħra r-rikorrent għażel li ma jixhidx f'din il-kawża fl-istadju tal-provi riservati għal din l-eċċezzjoni.
15. Fiċ-ċirkustanzi l-Qorti għalhekk ma tistax ħlief tqis illi bin-nuqqas tiegħu illi jagħmel dak rikjest minnu taħt l-artikolu msemmi, ir-rikorrent irrinunzja b'mod definittiv għall-eċċezzjonijiet sollevati taħt l-Art. 2156(f) u (g) tal-Kap. 16 stante illi dawn issa m'għadhomx effettivi.

Deċiżjoni

16. **Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiċhad l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni sollevata mir-rikorrent bħala t-tieni eċċezzjoni tiegħu fir-rikors promotur u tordna l-proseguwiment tal-kawża. Spejjeż riservati għall-ġudizzju finali.**

V.G. Axiak
Maġistrat

Y.M. Pace
Dep. Registratur